

СПРАВКА

ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ НА ПРОЕКТ НА НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБА № 7 ОТ 11.08.2016 г. ЗА ПРОФИЛИРАНАТА ПОДГОТОВКА

№	Организация/потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
1.	Aziti 06 юли 2020 г. Портал за обществени консултации	<p>1. Профилирана подготовка за 5-7 клас по интереси</p> <p>Задължително предлагане на ученици между 5-7 клас на СИП и ЗИП различен от български език и литература и математика. Профилиране на всички училищата в страната и предлагане между 2 и 4 образователни приоритета. Свобода на всяко училище да развие само план, по който да се обучава учениците в даденото училище и да се развиват техните умения. Предлагане на курсове за външни ученици през ваканциите.</p> <p>Възможни образователни приоритети Чужди езици; Научно-техническа област; Информационни технологии;</p> <p>Работа с надарени деца; Интеграция и междукултурно обучение; Методи на обучение / Независима работа; Социално обучение;</p> <p>Музикално-творческа област / музикално образование; Спорт и здраве / спортно образование</p>	Не е приложимо	Предложението няма отношение към представения проект на Наредба
	18 юли 2020 г. Портал за обществени консултации	<p>2. Наказателни точки и бонус</p> <p>На изпитите ДЗИ да има въпроси с наказателни точки при грешен отговор (например при откриване на правописни грешки). По този начин да се ограничи налукването на отговори при незнание, неувереност в знанията и нагласа "може и да мине". Да има допълнителна задача "бонус" за анулиране на негативни точки на обществено значими теми като например - описание на моя любим професионалист, взаимоотношения на работното място, дългогодишен стаж в една и съща фирма итн</p>	Не е приложимо	Предложението няма отношение към представения проект на Наредба

2.	<p>NPetkova 14 юли 2020 г. Портал за обществени консултации</p>	<p>1. „Учебно-изпитна програма за държавен зрелостен изпит по Български език и литература“</p> <p>Съгласно чл. 134, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование задължителният държавен зрелостен изпит по учебния предмет Български език и литература се полага върху учебно съдържание, изучавано в задължителните учебни часове във втория гимназиален етап на средно образование.</p> <p>В раздел III на Приложение № 16 към чл. 10 (а не чл. 18), т. 1 „Учебно-изпитна програма за държавен зрелостен изпит по Български език и литература“ на проекта е посочено, че „Държавният зрелостен изпит включва учебното съдържание от задължителните модули на профилиращия предмет, изучавани в класовете от втори гимназиален етап:...“.</p> <p>И неслучайно, някъде към края на приложението, в р. V „Формат на изпита“, второ изречение е вмъкнат текст, според който „Задачите, чрез които се оценяват компетентностите от компонента Литература, се формулират върху <u>невключени</u> в учебните програми художествени текстове, интерпретиращи някоя от посочените теми.“</p> <p>Уважаеми госпожи и господа, Вашите идеи са като текстовете с дребни букви, които съдържат договори за кредит, застраховки и др. Редовна практика на МОН е да твори нормативни актове за предстояща учебна година в средата на лятото. Ако може тихомълком да проведем поредната реформа в образованието, чиято бомба ще гръмне през 2022 г. Випускът, който през 2020-2021 г. ще бъде в XI клас, вече преживя казуса ще има матури, няма да има матури в края на годината. Все още не са определени профилиращите предмети по паралелки в някои училища. Уредбата в тази област е оскъдна и свободно интерпретирана в указания на МОН, поради което изцяло се обезмисля изборът на паралелка, направен при кандидатстването след VII клас.</p> <p>Ако сега Ви е хрумвало да промените правилата и бързате да го направите чрез приложение в проект на наредба, то трябва да знаете, че някой някога си е взел изпита върху материал, който не е учил, дори не е и прочел. Съгласно чл. 15, ал. 1 от Закона за нормативните актове</p>	Няма предложения	Не се разбира разликата между задължителния ДЗИ и ДЗИ по желание

		<p>нормативният акт трябва да съответствува на Конституцията и на другите нормативни актове от по-висока степен. Ако постановление, правилник, наредба или инструкция противоречат на нормативен акт от по-висока степен, правораздавателните органи прилагат по-високия по степен акт. Изменението, което се цели, по никакъв начин не е мотивирано, няма и ред в т.н. мотиви, където да се посочва защо, какво налага и какво се очаква с направеното предложение, поради което и на това основание предложеният акт е незаконосъобразен. Няма оценка на въздействието! Формалното спазване на изискването на Закона за нормативните актове за 30-дневно обществено обсъждане не е достатъчно, за да се чуят наистина различни мнения и да се отстои позицията на министерството. Не създавайте бъдеще на децата ни, за което образователната система не ги подготвя.</p> <p>Тъй като цитираният по-горе текст от р. V на приложението е незаконосъобразен и противоречи на други разпоредби в същия акт, предлагам да отпадне от проекта или да бъде редактиран по подходящ начин, който съответства на разпоредбите на Закона за предучилищното и училищното образование.</p>		
3.	<p>проф. д-р Наташа Цанова 8 юли 2020 г. Получено по ел. поща</p>	<p>1. Мотивите да се възползвам от предоставената възможност за изпращане към дирекция „Съдържание на предучилищното и училищното образование“ на бележки, становища и предложения по проекта за изменение и допълнение на Наредба 7 са:</p> <ul style="list-style-type: none"> • в документа на МОН „МОТИВИ Относно Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 7 от 11 август 2016 г. за профилираната подготовка“ отсъстват каквито и да било мотиви относно предложението за <i>„преразпределение на броя часове за изучаване на отделни задължителни модули от профилираната подготовка по биология и здравно образование“</i>; • професионалната ми квалификация, експертиза и дългогодишен опит - участвала съм като председател или член на комисии по изработването на ДОС и учебни програми по биология и здравно образование за средното училище; водила съм курсове за квалификация на учители, свързани с профилираната подготовка; автор 	<p>Приема се аргумента за липсата на достатъчна мотивировка за предложените промени в броя на часовете за изучаване на отделни задължителни модули от профилираната подготовка по биология и здравно</p>	<p>В сега действащата Наредба 7 от 2016 г. часовете са следните: Модул 1 „Клетката-елементарна биологична единица“ -72 ч., Модул 2 „Многоклетъчна организация на живите организми“ -116 часа, Модул 3 “Биосфера-структура и процеси“-32 ч. Модул 4 „Еволюция на биологичните системи“-48 часа. Броят на часовете в Модул 3 и Модул 4 не дава възможност модулите да бъдат</p>

съм на много учебници (това са факти, който могат да бъдат установени в документация на МОН).

Предложението за „преразпределение на броя часове за изучаване на отделни задължителни модули от профилираната подготовка по биология и здравно образование“, според мен е **немотивирано, необективно и внася противоречия между:**

- Съдържанието на „Раздел II Профилирана подготовка. Профилиращи учебни предмети, Чл. 2 (б) Всеки от профилиращите предмети по ал. 3 се изучава с не по-малко от **4** учебни часа и не повече от **8** часа седмично“ и формалното по същество спазване на Чл. 3 (4) Задължителните модули се изучават в XI клас със 144 учебни часа годишно и в XII клас - със 124 учебни часа годишно...“

- Учебната програма по отделните модули.

Предложението в мотивите за цитирам: „*На ред „Модул 2 – Многоклетъчна организация на биологичните системи“ числото 116 се заменя с числото 108; 2. На ред „Модул 3 – Биосфера – структура и процеси Многоклетъчна организация на биологичните системи“ числото 32 се заменя с числото 49 ; 3. На ред „Модул 4 – Еволюция на биологичните системи“ числото 48 се заменя с числото 39“*, освен, че внася противоречия между посочените по-горе части от наредбата, поражда и няколко въпроса и коментара:

1. Има ли обективни аргументи за редуцирането на часовете за Модул 2 от **116 часа на 108 часа** и за измененията в Модул 3 (от **32 часа на 49 часа**) и модул 4 (от **48 часа на 39 часа**)? Липсата на научно обосновани аргументи оставя впечатление за случайност и субективност на решението и наподобява на преместването на напр. домати от една касетка в съседната, за да се запълнят касетките - 144 броя („часа“) в едната касетка и 124 броя („часа“) в другата. Остава усещането, че на „тегло“, субективно, без обосновани мотиви се преценява (чрез броя часове) кое биологично знание е „по-важно“ и кое малко „по-важно“ за подготовката на учениците. Тук няма да коментирам по-големия, ясно видим проблем – липсата на обективен баланс между четирите модула, което е отговорност на този, който е представил подобна програма за утвърждаване и последващото ѝ включване в наредбата. Ако предположим, че мотивите за промени на часовете са били свързани именно с големия по обем Модул 2 – отново не може да се намери основание да се махнат точно 8 часа (116 – 8 = 108 часа) защото това не

образование. Само с един час се променят Модули 3 и 4: Модул 3 „Биосфера-структура и процеси“ вместо в 32 часа ще се изучава в 31 часа, а Модул 4 „Еволюция на биологичните системи“ вместо в 48 ще се изучава в 49 часа

завършени със завършването на учебен срок или учебна година. Така се влиза в противоречие с Наредба 11 за оценяването чл.22, ал. 10 Придирна ал. 9. - ДВ, бр. 78 от 2017 г., в сила от 29.09.2017 г.) При обучението за придобиване на профилирана подготовка с рочна оценка се формира по всеки модул от профилиращия учебен предмет, без да се формира с рочна оценка по профилиращия учебен предмет. Предложението за промяна (само с 1 час) на часовете в Модул 3 и Модул 4 позволява да приключват в края на срока за 12 клас и да завършват със с рочни оценки по модули, съобразено с Наредба 11 за оценяването. Промяната не налага промени в учебната програма, тъй като Модул 3 се намалява само с 1 час, а Модул 4 съответно се увеличава с 1 час.

решава въпроса – броя на часовете за 11 клас става $72 + 108 = 180$ т.е., за 12 клас остават 36 часа. И идват меко казано много странни сметки – $36 + 49 + 39 = 124$ – т.е. „спазено“ е изискването на чл.3 (ал.4). Само че, **как се реализират 49 и 39 учебни часа за модул 3 и 4 при „4 учебни часа седмично“**, което е изискване на наредбата? Как учителят ще направи годишното си разпределение и чия ще е отговорността?

2. Как се реализира учебната програма за всеки един от модулите (тя не се променя) в учебник при промяна на часовете, без да се променя напр. частта от учебната програма „Препоръчително разпределение на часовете“ представено в таблица за различните форми на организация? Всеки авторски колектив ще решава сам?

3. Как ще се отрази нарушеният баланс между препоръчителното разпределение на часовете и очакваните резултати (и нови понятия) по отделните теми в учебната програма? Учебната програма е цялостен инструмент, а не просто сметки за брой часове.

4. Как в контекста на посоченото по-горе учебната програма ще изпълни функцията си на основен критерий при оценка на различните проекти за учебници?

5. Обективно ли е внасянето на промени в наредбата при обявен конкурс за учебници и многото въпроси, които предизвикват предложенията (не на последно място и юридически)?

6. Немотивирани и необосновани предложения не бламират ли учебната програма, а като цяло и самата наредба?

Като имам предвид сериозността на посочените по-горе въпроси и факта, че липсват обективни мотиви, а в голяма степен и не могат да бъдат намерени такива, си позволявам да направя и една препоръка. На този етап, когато процедурата за учебници е в ход, когато приближава учебната година и учениците трябва да разполагат с учебници **е контрапродуктивно да се правят промени** в наредбата, още повече ако касаят само сметки за часове. По принцип учебната програма е основополагащ инструмент, който осигурява стабилност в системата и промени в него се правят едва когато програмата е апробирана в практиката и са установени определени дефицити. Останалото са формални, със съмнителен резултат промени, които не допринасят за качеството на нормативния документ.

С уважение
Проф. д. р Наташа Цанова

4	Елена Молова 10 юли 2020 г. Получено по ел. поща	<p>Аз съм учител по немски език. Следващата учебна година ще преподавам в клас с профилиращ предмет втори чужд език. Огромният проблем в програмата за профилиращ предмет за втори етап на гимназиалната степен е пропуснатото ниво А2. До края на първи гимназиален етап учениците са учили само 2 часа ООП и са на ниво А1. Изведнъж в 11 клас ние трябва да скочим на ниво В1.1. и две години (11-12клас) в часовете по профил да останем на същото това В1.1. ниво. Това е невъзможно! То е като да строим къща, да имаме едва стабилна основа, да пропуснем един етаж и да решим да строим някъде нагоре.</p> <p>В момента, с тези програми нещата изглеждат така:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 11 клас за 2 часа ООП - ниво А2.1; ПП (при мен 5 часа) - ниво В1.1. - 12 клас за 2 часа ООП - ниво А2.2; ПП - ниво В1.1. <p>Моето предложение, а и всеки работещ колега ще направи така: Във 11 клас, в ПП трябва да се работи на ниво А2, разширено и надграждащо, за да можем в 12 клас да стъпим на здрава основа и да продължим.</p> <p>Има и разминаване в нивата за ООП и ПП (12 клас), което също е смущаващо.</p> <p>Смущаващ е и фактът, че ние трябва да оценяваме по модули и за 5 часа седмично да оценя учениците 10 пъти за един срок, а отделно в ООП (2 часа) още 6 оценки, което прави 16 оценки на ученик по НЕ за един срок. Задавам си въпросът: аз кога ще преподавам, да обясня огромното количество нов материал. Аз трябва постоянно да изпитвам и проверявам проекти. И в ООП, и в ПП броят на оценките е прекалено голям, а ние, старайки се да ги догоним ще изпуснем обективността.</p> <p>Много се надявам опасенията на нас, хората които ще работим по тези програми, да бъдат чути и взети под внимание.</p>	Не се приема	В ООП в XI и XII клас се учи по утвърдена учебна програма за достигане на ниво А2, а в профилираната подготовка за същите класове се учи по утвърдени програми за достигане на ниво В1.1
5	Поля Вълва 28 юли 2020 г. Получено по ел. поща	<p>Въпроса и питането ми е само едно -</p> <p>Как ще преподават учителите по Биология и здравно образование в 11 клас целия втори учебен срок без учебник за Модул 2 ?</p> <p>Как по другите учебни предмети има учебници за всички модули , а по Биология и здравно образование - не???</p> <p>Мисля, че това е несериозно меко казано и правено без перспектива !</p> <p>Желая ви приятен ден и ви моля да поставите моя въпрос , където трябва!</p> <p>С уважение!</p> <p>Поля Вълва</p>	Не е приложимо	Предложението няма отношение към представения проект на Наредба

<p>6. СКОКО 30 юли 2020 г. Получено по ел. поща</p>	<p>Във връзка с предложените за публично обсъждане проекти на документи и в частност предложенията за изменения в Наредба №7 за профилирана подготовка, предлагам следните бележки, становище и предложения по проекта:</p> <p>1. По § 8 в приложение №9 към чл.4, ал.1, т. 9, в част „Задължителни модули“ да не се предприемат промени в общия брой на часовете за изучаване на „Модул 2 – Многоклетъчна организация на биологичните системи“, „Модул 3 – Биосфера – структура и процеси“ и „Модул 4 – Еволюция на биологичните системи“. Въпреки, че общият брой часове е еднакъв 268 за четирите модула общо, преразпределянето им от модул в модул нарушава замисъла на учебните програми. Според мен за да се извършват промени в броя на часовете за отделните модули, трябва да се променят и учебните програми, като например част от съдържанието на даден модул трябва да се намали или съответно да се увеличи в съответствие с намаляването или увеличаването на броя на часовете. Мнението ми е, че такава промяна може да се осъществи само при промяна на учебните програми.</p> <p>2. В учебно-изпитната програма в част III. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ в точка 1. Модул Клетка – <i>елементарна биологична единица</i> да се замени думата единица със система, както е правилното наименование на модула. Същата промяна да се направи и в част IV. ОЦЕНЯВАНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ.</p> <p>3. Според мен има частични несъответствия между Стандарта за профилирана подготовка и компетентностите, които трябва да бъдат оценявани в точка четвърта. Някои от компетентностите са пропуснати, а други са преформулирани така, че не съответстват на тези в стандарта и в учебните програми. Мнението ми е, че те трябва да бъдат коригирани.</p> <p>Предлагам следните корекции:</p> <p>IV. ОЦЕНЯВАНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ</p> <p>Модул <i>Клетката – елементарна биологична система</i></p> <p>Описва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основните постулати на клетъчната теория и илюстрира с примери; • различни методи за изследване на клетката. <p>Представя (чрез текст, схема, символ, модел) на структурна и/и функционална основа:</p>	<p>Приема се предложение то за промяна по т.2 – „Клетката - елементарна биологична единица“ да се промени на „Клетката - елементарна биологична система“</p> <p>Приема се предложение то за</p>	<p>По точка 1. - предложението за промените в часовете са описани при т.3</p> <p>Представянето на структурна и/или</p>
--	---	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> • химични елементи и съединения, молекулни взаимодействия и надмолекулни комплекси; • компоненти и процеси в клетката. <p>Групира и сравнява въз основа на избран признак:</p> <ul style="list-style-type: none"> • химични елементи, съединения и надмолекулни комплекси; • компоненти и процеси в клетката. <p>Обосновава:</p> <ul style="list-style-type: none"> • значението на различни методи за изследване на клетката за здравето на човека и подобряване качеството на живот; • „структура-свойства-функции“ на атомно, молекулно и надмолекулно равнище и илюстрира с примери взаимоотношението; • „структура-свойства-функции“ за компонентите в клетката и клетката като цяло и илюстрира с примери взаимоотношението; • и извежда причинно-следствени връзки между структури и процеси на клетката. <p>Аргументира на структурна и/или функционална основа:</p> <ul style="list-style-type: none"> • значението на различните химични елементи, молекули, химични съединения и надмолекулни комплекси за функционирането на живите системи и за здравето на човешкия организъм; • значението на различните компоненти в клетката и връзките между тях за функционирането на живата система. <p>Модул <i>Многоклетъчна организация на биологичните системи</i></p> <p>Изброява и описва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • видове движения на вещества в многоклетъчния организъм; видове движения на едноклетъчните и многоклетъчните организми в пространството; • транспортни системи (сърдечносъдова, дихателна, храносмилателна, отделителна) при многоклетъчните организми и човека на структурна и/или функционална основа и илюстрира с примери (чрез текст, схема, символ, модел). <p>Описва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • структури, които осигуряват движението на едноклетъчните и многоклетъчните организми в пространството и означава на изображение; 	<p>представяне о (чрез текст, схема, символ, модел) да бъде на структурна и/или функционална основа</p>	<p>функционална основа не се отнася само до компонентите и процесите в клетката, а и за химическите елементи и съединения...</p>
--	--	---	---	--

- етапи на гаметогенеза, оплождане, ембрионално и постембрионално развитие и означава на изображение;
  - етапи на анаболитни и катаболитни процеси и тяхната енергетика и връзки; нервен импулс и представя схематично или чрез символи;
  - видове алелни и неалелни взаимодействия, генотипна и фенотипна изменчивост и представя схематично или чрез символи;
  - етапи на гаметогенеза, оплождане, ембрионално и постембрионално развитие и представя схематично или чрез символи;
  - основни механизми за регулация на генната активност и илюстрира с примери;
  - видове и механизми на полово и бесполово размножаване и илюстрира с примери;
  - взаимоотношенията между факторите на средата и нормалното протичане на онтогенезата при човека и илюстрира с примери;
  - типове поведенческа активност при животните и илюстрира с примери;
  - механизми на движение на вещества в многоклетъчния организъм и илюстрира с примери;
  - основните етапи в развитието на генетиката; постулати на хромозомната теория;
  - генетичните механизми за определяне на пола;
  - механизмите и функциите на поведението; стреса при човека като социален и здравословен проблем;
  - различни методи за изследване на многоклетъчния организъм.
- Характеризира:**
- движението като основно свойство на живата материя;
  - същността на метаболитната и регулаторната системи въз основа на взаимоотношението „част-цяло“;
  - авторепродукцията, растежа и развитието като основни свойства на организмите;
  - поведението като популационен механизъм за регулация; стреса при човека като реакция на влиянието на различни фактори;
  - диференциацията на клетките и регулацията на процесите въз основа на взаимоотношението „среда-клетка“.

Разпознава и представя (чрез текст, схема, символ, модел) на структурна и/или функционална основа:

- видове клетъчни контакти, междуклетъчна сигнализация и клетъчни асоциации, положителен и отрицателен контрол.

Решава:

- генетични задачи.

Проследява на схема:

- последователност от етапи на метаболитни процеси, структура на нервната и ендокринната система.

Сравнява:

- транспортни системи при многоклетъчните организми и човека по зададен алгоритъм;
- видове размножаване; видове развитие по зададен алгоритъм;
- обучение и инстинкт при животните и човека.

Групира и сравнява въз основа на избран признак:

- клетъчни надмолекулни комплекси.

Аргументира:

- значението на отделните транспортни системи за целостта на обменните процеси в многоклетъчните организми и човека;
- значението на опазването на здравето (физическо и психическо) и изборите в личния живот за функционирането на човешкия организъм и реализацията в обществото;
- значението на клетъчните контакти и взаимодействия, на клетъчните надмолекулни комплекси за функционирането на многоклетъчния организъм на структурна и/или функционална основа;
- взаимоотношението „структура-функция“ при различните клетъчни асоциации и илюстрира с примери.

Анализира:

- резултати от различни видове кръстосване (по фенотип и по генотип).

Модул 3 Биосфера - структура и процеси

Дефинира и илюстрира с примери:

- екологични фактори, екологична пластичност, адаптация;

- популация, биоценоза, състав и структура и екосистема – състав, структура и етапи от развитието ѝ;
- продуктивност на екосистемата;
- състав, структура и граници на биосферата;
- защитени природни обекти в България.

Описва (чрез текст, схема, символи) и илюстрира с примери:

- структура и свойства на популациите;
- биоценоза – структура; типове взаимоотношения в биоценозата;
- екосистема – структура, етапи от развитието на екосистемата, продуктивност на екосистемата;
- механизми на адаптация на организмите към абиотичните фактори;
- същност и основни положения на концепцията за устойчиво развитие;
- различни методи за изследване на биосферата.

Сравнява (по избрани признаци), **класифицира** и **илюстрира** с примери:

- биоценози, екосистеми, екологични ниши;
- абиотични фактори на средата въз основа на определен признак (периодизъм, лимитиращи стойности).

Използва и представя (чрез текст, таблици, схеми, графики и др.):

- различни източници на информация (текст, схема, графика, таблица) при решаване на поставени задачи и проблеми;
- резултати от наблюдения и експерименти, свързани с биосферата.

Аргументира:

- взаимоотношенията „част-цяло“ на популационно равнище;
- необходимостта и значението на управлението на природните ресурси;
- значението на международното сътрудничество, законодателни мерки, неправителствени организации;
- връзката между промени в параметрите на биосферата и здравето на човека;
- значението на различни методи за изследване на биосферата за здравето на човека и подобряване качеството на живот.

Оценява:

- информираното участие на населението при вземане на решения за въздействие върху природната среда;

- значението на безотпадните и нискоотпадъчните производства за съхраняването на природната среда и ресурси;
- различни методи за запазване на биологичното разнообразие.

Прогнозира:

- изменения в популациите в резултат на промени на параметрите на средата;
- промени върху състоянието на биосферата под влиянието на човешката дейност.

Модул 4. Еволюция на биологичните системи

Описва:

- същността на: живата материя като отворена система; хипотези за произхода на живата материя и теории за еволюцията на биологичните системи; механизми за възникване на структури и процеси в клетката;
- основни етапи в развитието на еволюционната идея;
- основни принципи на различни квалификационни системи на организмите;
- общи характерни белези на основните таксони в еволюционен план;

Характеризира (обяснява):

- механизми за получаване на генетично разнообразие и на клетъчна репродукция;
- многоклетъчния организъм като цялостна система;
- фактори на микроеволюцията, типове микроеволюция, основни тенденции и принципи на еволюцията и илюстрира с примери;

Сравнява:

- по избрани признаци генома при прокариоти и еукариоти;
- тъкани в многоклетъчния организъм въз основа на избран признак (локализация, структура, функция);
- водещи теории за биологичната еволюция по избрани критерии;
- модели на видообразуване (алопатрично, симпатрично); типове макроеволюция (конвергентна, дивергентна, паралелна);
- видове отбор (стабилизиращ, движещ, дизруптивен) и илюстрира с примери.

Използва и представя (чрез текст, таблици, схеми, графики и др.):

- доказателства като основен аргумент за определяне обективността на възгледи и хипотези за произхода и еволюцията на биологичните системи;
- различни източници на информация (текст, схема, графика, таблица) при решаване на поставени задачи и проблеми.

Анализира (текст, схема, таблица, графика) и **доказва** (по избрани признаци):

- хипотези за произхода и еволюцията на биологичните системи;
- информация произхода и еволюцията на многоклетъчната организация и родствени връзки между групи организми;
- обективността на хипотези за произхода и еволюцията на биологичните системи.

Аргументира:

- единството: „част – цяло” за йерархичната организация на живото и илюстрира с примери; „причина - следствие" в еволюцията и илюстрира с примери; микро- и макроеволюционни процеси и илюстрира с примери;
- появата и еволюцията на механизми за пренос и обмен на генетична (трансдукция, трансформация и конюгация);
- мястото на вида *Homo sapiens* в таксономичната йерархия на царство Животни, родствените му връзки с другите примати и илюстрира с примери;
- равнопоставеността на човешките раси и необходимостта от преодоляването на различия (социални, културни и технологични) между човешките популации.

Прогнозира и оценява:

- ролята на биологичната еволюция за биоразнообразието на планетата;
- бъдещата еволюция на човека като аргументира влиянието на различни фактори (метисация, глобализация, развитие на науката, промени в абиотичните фактори, възникващи в резултат от човешката дейност).

Изготвил:

Светла Буковска – гл. експерт в ЦОПУО

29.07.2020 г.

Изготвено след консултация с доц. д-р Снежана Томова – Биологически факултет.

7	<p>Иван Дреновски 30 юли 2020 г. Получено по ел. поща</p>	<p style="text-align: center;">СТАНОВИЩЕ</p> <p><u>Относно:</u> публикуваният за обществено обсъждане Проект за изменение и допълнение на Наредба № 7 от 11.08.2016 г. за профилираната подготовка</p> <p>Уважаеми г-н Вълчев, Уважаема г-жо Костадинова,</p> <p>Като членове на работната група за съставяне на учебно-изпитни програми по профилирана и общообразователна подготовка (ООП) за ДЗИ по География и икономика, забелязахме несъответствие между варианта на УИП за ПП по предмета, които изработихме и публикуваното за обществено обсъждане. То е свързано с т. V. Формат на изпита.</p> <p>По време на обсъжданията на формата на матурата за профилирана подготовка, в работната група беше постигнат консенсус, че в групата задачи със свободен отговор трябва да има поне една, която да е свързана с изработване на картосхема за териториалното разпределение на географски обекти или природни и социално-икономически процеси и явления. Такива, или подобно формулирани очаквани резултати, има във всички модули за ПП по География и икономика.</p> <p>В проекта за изменение и допълнение на Наредба 7 за ПП, Приложение № 22, липсва конкретизиране на видовете задачи със свободен отговор, както и посоченото по-горе уточнение, произтичащо от спецификата на предмета География и икономика. Подобно уточнение е налице в проекта за изменение и допълнение на Наредба 5 за ООП, Приложение № 27. Там е посочено, че сред задачите със свободен отговор, има такива, <i>„изискващи локализиране на географски обекти, съответно върху тема география на континентите и на страните и върху тема география на България“</i>.</p> <p>Предполагаме, че е допуснат технически пропуск и затова предлагаме в проекта за изменение и допълнение на Наредба 7 за ПП, Приложение № 22, т. V. Формат на изпита, формулировката на задачите със свободен отговор да бъде допълнена със следния текст:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „задачи със свободен отговор, от които поне една задача, изискваща изработване на картосхема за териториалното разпределение на природни и социално-икономически обекти, 	<p>Приема се предложение то за доминиращо то съотношение на задачите от географията на България спрямо задачите от географията на света</p>	<p>Предложенията са конструктивни. Те присъстват в проектопрограмата за УИП за ПП по ГИ. По подобие на практиката на законотворчеството УИП по даден предмет са конструктивната рамка, в която се залага визията за измерване на постиженията на учениците в края на образованието им. УИП за ПП по всеки предмет са унифицирани, а конкретизацията им, съобразно спецификата на предмета ще бъде направено с последващите документи като Тест спецификация, която ще се изработва в началото на всяка учебна програма и ще конкретизира какви точно постижения ще се измерват в съответната година и на какво познавателно равнище, както и с какъв инструментариум.</p>

процеси и явления, или анализ на географска и икономическа информация по карта“.

Предлагаме, също така, абзацът за ежегодното изготвяне на спецификация на изпита да се допълни със следното изречение, което присъства в проекта за изменение и допълнение на Наредба 5 за ООП, Приложение № 27, а именно: „**При разработването на спецификацията за всяка учебна година се спазва доминиращо съотношение на задачите, свързани с географията на България, спрямо задачите, свързани с географията на света“.**

Мотивите за нашето предложение са следните:

1. Модул 6 в учебната програма за ПП по География и икономика (с хорариум от 62 часа) е посветен на картографирането, анализа и обобщаването на географска и икономическа информация.

2. Във времена когато геоинформационните технологии заемат все по-важно място във всички сфери на обществения живот, като основно средство за пространствено представяне и анализи, подобен отказ от проверка на усвояването на ключови географски умения ще е изключително неуместен.

3. Картата е езикът на географията. Спецификата на учебния предмет е свързана с изграждането на умения както за разпознаване на географски обекти по картографско изображение, така и на умения за приложение на усвоените знания за природни или социално-икономически явления и процеси, чрез пространственото им представяне. Напълно нормално е проверката на ниво запомняне (първо когнитивно равнище по таксономията на Андерсън) да е акцент в матурата за ООП, а на ниво прилагане (трето когнитивно равнище) – за ПП.

4. Традиционно, форматът на ДЗИ по География и икономика винаги досега е бил с преобладаване на въпроси върху учебното съдържание по география на България и съдържа специфични картографски задачи със свободен отговор. Отпадането на това разпределение и подобен вид задачи от матурата за ПП би било посрещнато с неразбиране от учители, ученици и родители.

Искрено се надяваме, че констатираните от нас пропуски ще бъде отстранени и предложените текстове – добавени към т. V. Формат на изпита от Приложение № 22 на Наредба 7 за ПП.

		<p>София,</p> <p>30.07.2020 г.</p>	<p>С уважение:</p> <p>доц. д-р Емилия Патарчанова</p> <p>доц. д-р Иван Дреновски</p> <p>Свилен Стойчев, учител с IV ПКС</p> <p>Денислав Тодоров, учител с IV ПКС</p>		
8	<p>Пепа Павлова</p> <p>31 юли 2020 г.</p> <p>Получено по ел. поща</p>	<p>Моето предложение е свързано с учебно- изпитната програма за ДЗИ по физика и астрономия и е следното:</p> <p><u>Учениците да могат да използват на самия изпит подходящ набор от закони и закономерности от задължителните модули от учебната програма по физика и астрономия.</u></p> <p><u>Допълнително улеснение за тях ще бъде и възможността да използват калкулатори.</u></p> <p>Мотивите са ми следните:</p> <p>1.Преподавател съм на първия випуск, който се обучава по тази програма. В ППМГ "Акад. Иван Ценов" - гр. Враца в профил "Математически" в две паралелки ще се изучава Физика и астрономия като профилиращ предмет.</p> <p>2..Профилирана подготовката по физика и астрономия изисква задълбочени знания за основните природни закони и развитие на интерес към физиката.</p> <p>Във връзка с това, не е необходимо учениците да помнят самите закони и закономерности, а да ги прилагат.</p> <p>3. Възможността да имат този набор от формули ще мотивира повече от тях да изберат ДЗИ по физика и астрономия.</p> <p>4. Трябва да имаме яснота по този въпрос за да бъде пълноценна подготовката през следващите две години.</p> <p>Вярвам, че мнението на учителите е важно и ще бъде уважено.</p> <p>С уважение, Пепа Павлова старши учител по физика и астрономия</p>	<p>Не е приложимо</p>	<p>Направеното предложение не е свързано с учебно-изпитната програма по физика и следователно не трябва да се взема предвид.</p> <p>Обезпечаването на един изпит с технически средства (чертожни инструменти, калкулатори, таблици с формули и т.н.) се регламентира в тест-спецификацията, както и формата на самия изпитен вариант.</p>	

		ППМГ "Акад. Иван Ценов" гр. Враца		
9	Свилен Стойчев 31 юли 2020 г. Получено по ел. поща	<p>СТАНОВИЩЕ на представители на географската общност в Плевенска и Ловешка област</p> <p>Предложение към Приложение № 22 към чл. 18, т. 7 по Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 7 от 11 август 2016 г. за профилираната подготовка – да се допълни към раздел V. ФОРМАТ НА ИЗПИТА: „При разработването на спецификацията за всяка учебна година да се спазва преобладаващ брой на задачите и съответстващия им брой точки, свързани с географията на България спрямо задачите и съответстващия им брой точки, свързани с географията на света“. Препоръчителното съотношение между тях би трябвало да е приблизително 60:40. Това ще допринесе за засилване интереса на учениците към изучаване географията на родната страна и успешно прилагане на компетентностния подход. В описанието на видовете задачи е желателно да бъде изрично упоменато включването на задача/задачи чрез използването на географска карта, което пряко кореспондира с една от главните същностни характеристики на географската наука и образование. Дълбоко се надяваме, че ще приемете нашите конструктивни предложения и мотиви и заедно с екипа Ви ще допринесете за по-доброто бъдеще на географското образование в България!</p>	Не се приема	Приоритетът на задачите, свързани с географията на България е заявен, а точното съотношение единствено ограничава създаването на изпитните материали. Задачата с използването на географската карта е въпрос на спецификация, а не на УИП
10	Мария Тасева 31 юли 2020 г. Получено по ел. поща	<p>Здравейте,</p> <p>пиша Ви относно профила по информатика в 11. Не мога да не отбележа, че материалът, който е избран за профил е твърде труден и непосилен за учениците, а също така и за някои учители.</p> <p>Учениците в голяма част от училищата не са изучавали информатика след 8-ми клас и директно влизат в профил с много тежки модули, които после ще бъдат изисквани в матурата им. Нямам представа дали тези мейли ще бъдат от някакво значение и дали изобщо ще ги прочетете, но ако има някаква възможност да бъде облекчена програмата в профил по информатика, моля да го направите.</p>	Не е приложимо	Предложението няма отношение към представения проект на Наредба
11	Здравко Петров Получено по ел. поща	Допусната е техническа грешка – на стр. 2, на ред „Модул 3 – Биосфера – структура и процеси“ е добавен Модул 2 „Многоклетъчна организация на биологичните системи“	Приема се	Отстранена е техническата грешка